

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มุ่งศึกษาถึงคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายการพัฒนาห้องสมุดประชาชน ซึ่งแบ่งวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้ คือ

1. การสร้างเกณฑ์คุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงาน และการวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพ

2. การศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและการวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพ ของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดประชาชนและบรรณารักษ์

3. การกำหนดความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

1. การสร้างเกณฑ์คุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงาน และการวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการสร้างเกณฑ์ ได้แก่ รองอธิบดี ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานห้องสมุดประชาชน จำนวน 10 คน (ดังรายละเอียดผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก) และผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นครราชสีมา และระยอง จำนวน 20 คน

1.2 เครื่องมือในการสร้างเกณฑ์มี 3 ชนิด คือ

1.2.1 แบบสัมภาษณ์คุณลักษณะที่จำเป็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่จำเป็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ โดยศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ใช้บริการของ

ห้องสมุดประชาชน มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structure Interview) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ใน 5 ด้าน คือด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและการวางแผน ด้านคุณธรรม จรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพ

ตอนที่ 2 สอบถาม เกี่ยวกับคุณลักษณะของบรรณารักษ์ในด้านอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่

จากการสัมภาษณ์ ได้วิเคราะห์และสรุปประเด็นคุณลักษณะของบรรณารักษ์ ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ได้คุณลักษณะในด้านความรู้ 28 ข้อ ด้านความสามารถ 28 ข้อ ด้านประสานงานและการวางแผน 12 ข้อ ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ 19 ข้อ และด้านบุคลิกภาพ 18 ข้อ รวมทั้งสิ้น 105 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. สร้างกรอบคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ในด้านต่างๆ โดยการศึกษาข้อมูลจากแนวทางการพัฒนาห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ บทบาทภาระหน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ และบทบาทหน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโดยทั่วไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

2. ทำการสังเคราะห์คุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจากเอกสารข้อมูลในข้อ 1 ได้ โครงสร้างคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและการวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพ เพื่อใช้เป็นโครงสร้างในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ใช้บริการ

1.2.2 แบบสอบถามคุณลักษณะที่จำเป็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ชุดที่ 1

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่จำเป็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ โดยศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตร (บุญธรรม กิจปริดาภิวัตน์, 2537)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม กับเนื้อหา
ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
R แทน คะแนนความคิดเห็นรวมของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

มีลักษณะเป็นคำถามชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือ ใช้ได้ ไม่แน่ใจ และใช้ไม่ได้ โดยวิธีการนี้กำหนดว่าข้อใด มีค่า IOC ใกล้ 1 แสดงว่ามีความตรงตามเนื้อหามาก ข้อใดมีค่า IOC ใกล้ 0 แสดงว่ามีความตรงตามเนื้อหาน้อย และข้อใดมีค่า IOC ติดลบแสดงว่าเป็นข้อที่มีความตรงใช้ไม่ได้เลยและข้อคำถามที่จะนำมาพิจารณาใช้เป็นเกณฑ์คุณลักษณะของบรรณารักษ์ตามนโยบายใหม่ได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ IOC ตั้งแต่ .5 ขึ้นไป แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ข้อความนั้นมีความตรงทางด้านเนื้อหาอยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นเกณฑ์คุณลักษณะของบรรณารักษ์ตามนโยบายใหม่ ซึ่งจากการพิจารณาค่า IOC แล้วได้คุณลักษณะของบรรณารักษ์ในด้านความรู้ 24 ข้อ ด้านความสามารถ 23 ข้อ ด้านประสานงานและการวางแผน 12 ข้อ ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ 17 ข้อ และด้านบุคลิกภาพ 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 91 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ให้บริการเป็นรายด้าน
2. ศึกษาวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

1.2.3 แบบสอบถามคุณลักษณะที่จำเป็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ชุดที่ 2

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความจำเป็นของคุณลักษณะบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ โดยศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม มีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ จำเป็นมากที่สุด จำเป็นมาก จำเป็นปานกลาง จำเป็นน้อย และจำเป็นน้อยที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ โดยข้อที่นำมากำหนดเป็นคุณลักษณะของบรรณารักษ์นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป
2. นำคุณลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาสรุปเป็นรายด้าน

1.3 การรวบรวมข้อมูล

1.3.1 ขอบหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขอสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ให้บริการห้องสมุดประชาชน เพื่อให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุด ประชาชนตามนโยบายใหม่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 10 คน และผู้ให้บริการ 20 คน ซึ่งผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม - 2 มิถุนายน 2540 ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 2 เดือน 22 วัน

1.3.2 สอบถามคุณลักษณะที่จำเป็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ชุดที่ 1 จากผู้เชี่ยวชาญ 10 คน โดยส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 4-14 มิถุนายน 2540 ใช้เวลาทั้งสิ้น 11 วัน

1.3.3 สอบถามคุณลักษณะที่จำเป็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ชุดที่ 2 จากผู้เชี่ยวชาญ 10 คน โดยส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 16-23 มิถุนายน 2540 ใช้เวลาทั้งสิ้น 8 วัน

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 ทำการวิเคราะห์ สรุปเนื้อหาและประเด็นเป็นรายด้าน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ให้บริการ เกี่ยวกับคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ จากแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะที่จำเป็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่

1.4.2 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถาม จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence) หรือเทคนิค IOC จากแบบสอบถามคุณลักษณะที่จำเป็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ชุดที่ 1 เป็นคำถามชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือใช้ได้ ไม่แน่ใจ ใช้ไม่ได้ โดยกำหนดค่าดังนี้ คือ

ใช้ได้ มีค่าเท่ากับ 1 หมายถึง ผู้ตอบแน่ใจว่าข้อคำถามหรือคุณลักษณะในด้านนั้น

มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์

ไม่แน่ใจ มีค่าเท่ากับ 0 หมายถึง ผู้ตอบไม่แน่ใจว่าข้อคำถามหรือคุณลักษณะในด้านนั้น

มีความจำเป็นหรือไม่ เนื่องจากข้อคำถามอาจไม่ชัดเจน

ใช้ไม่ได้ มีค่าเท่ากับ -1 หมายถึง ผู้ตอบแน่ใจว่าข้อคำถามหรือคุณลักษณะในด้านนั้น

ไม่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์

1.4.3 ทำการวิเคราะห์ระดับความจำเป็นของคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์เป็นรายด้านตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากแบบสอบถามคุณลักษณะที่จำเป็น

ของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ชุดที่ 2 โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. โดยกำหนดค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ

4.50 ขึ้นไป	หมายถึง	คุณลักษณะในด้านนั้นมีความจำเป็น และสำคัญเป็นอย่างมากต่อการปฏิบัติงาน
3.50-4.49	หมายถึง	คุณลักษณะในด้านนั้นมีความจำเป็นและสำคัญต่อการปฏิบัติงาน
2.50-3.49	หมายถึง	คุณลักษณะในด้านนั้นมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน
1.50-2.49	หมายถึง	คุณลักษณะในด้านนั้นมีความจำเป็นน้อยต่อการปฏิบัติงาน
1.00-1.49	หมายถึง	คุณลักษณะในด้านนั้นมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานน้อยมาก แต่บรรณารักษ์ก็ยังคงมีคุณลักษณะในด้านนั้น

2. การศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงาน และการวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณและด้านบุคลิกภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดประชาชนและบรรณารักษ์ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา มี 2 กลุ่ม คือ

2.1.1 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 75 จังหวัด ยกเว้น กรุงเทพมหานคร และหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 672 อำเภอ ที่เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบห้องสมุดประชาชน ในปี พ.ศ.2540

2.1.2 บรรณารักษ์ ได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" และบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวน 747 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มีจำนวน 520 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 260 คน และบรรณารักษ์ จำนวน 260 คน (แห่งละ 1 คน) โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของทาโรยามาเน (Yarnane, 1970) จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 โดยมีความคลาดเคลื่อน การสุ่มตัวอย่างเป็นแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนี้

1) แบ่งภาคตามสภาพทางภูมิศาสตร์เป็น 5 ภาค จำนวน 75 จังหวัด และสุ่มตัวอย่าง 60 % ของแต่ละภาคโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ได้ภาคกลาง 10 จังหวัด, ภาคเหนือ

10 จังหวัด, ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัด, ภาคใต้ 8 จังหวัด และภาคตะวันออก 6 จังหวัด รวมเป็น 45 จังหวัด

2) จากจำนวน 45 จังหวัด สุ่มตัวอย่างห้องสมุดประชาชน"เฉลิมราชกุมารี"ได้ 31 แห่ง จาก 52 แห่ง คิดเป็น 60 %

3) จากจำนวน 45 จังหวัด สุ่มตัวอย่างห้องสมุดประชาชนอำเภอ ได้ 184 แห่ง จาก 620 แห่ง คิดเป็น 30 %

จากการสุ่มตัวอย่างจะได้ห้องสมุดประชาชนจังหวัด 45 แห่ง ห้องสมุดประชาชน"เฉลิมราชกุมารี" 31 แห่ง และห้องสมุดประชาชนอำเภอ 184 แห่ง รวมเป็น 260 แห่ง ได้ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน และบรรณารักษ์ จำนวน 260 คน รวมทั้งสิ้น 520 คน ดังตารางที่ 1.

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของห้องสมุดประชาชน

	ห้องสมุดประชาชน จังหวัด		ห้องสมุดประชาชน เฉลิมราชกุมารี		ห้องสมุดประชาชน อำเภอ		รวม
	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์	
ภาคกลาง	10	10	7	7	42	42	118
ภาคเหนือ	10	10	7	7	42	42	118
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11	11	7	7	46	46	128
ภาคใต้	8	8	6	6	33	33	94
ภาคตะวันออก	6	6	4	4	21	21	62
รวม	45	45	31	31	184	184	520

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 2 ชนิด คือ

2.2.1 แบบสอบถามคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ฉบับผู้บริหาร ใช้สอบถามผู้บริหารที่เป็นผู้รับผิดชอบห้องสมุดประชาชนและเป็นผู้บังคับบัญชาของบรรณารักษ์เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ คือ ปฏิบัติได้มากที่สุด ปฏิบัติได้มาก ปฏิบัติได้ปานกลาง ปฏิบัติได้น้อย

และปฏิบัติได้น้อยที่สุด มีค่าคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับและแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนใน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและการวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้บริหารได้แสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1.วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ที่ได้จากการสอบถามคุณลักษณะที่จำเป็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ชุดที่ 1 เช่นเดียวกับวิธีการสร้างแบบสอบถามคุณลักษณะที่จำเป็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ชุดที่ 2

2.นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสอบถามความเห็นของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 2 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของข้อคำถาม

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มผู้บริหารในจังหวัดปทุมธานี และสมุทรปราการ จำนวน 10 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

4.วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9905

2.2.2 แบบสอบถามคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ ฉบับบรรณารักษ์ ใช้สอบถามบรรณารักษ์ ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดประชาชนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ปฏิบัติได้มากที่สุด ปฏิบัติได้มาก ปฏิบัติได้ปานกลาง ปฏิบัติได้น้อย และปฏิบัติได้น้อยที่สุด มีค่าคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ และแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงาน ของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนใน 5 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและการวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้บรรณารักษ์ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยตรงได้แสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. วิธีการสร้างเครื่องมือใช้วิธีการเช่นเดียวกับแบบสอบถามในข้อ 2.2.1
2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มบรรณารักษ์ในจังหวัดปทุมธานี และสมุทรปราการ จำนวน 10 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
3. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9905

2.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ คือ

2.3.1 ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือ จากกรมการศึกษานอกโรงเรียนเพื่ออนุญาตในการเก็บข้อมูลจาก ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน

2.3.2 ส่งแบบสอบถามให้ผู้ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 520 ฉบับ โดยใช้วิธีส่งแบบสอบถามและส่งกลับคืนโดยทางไปรษณีย์ เริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม - 14 สิงหาคม 2540 ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 396 ฉบับ และในรายที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยได้ทำการส่งไปรษณียบัตรเพื่อติดตามทางตามในรอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม - 14 กันยายน 2540 ได้แบบสอบถามกลับคืนอีก จำนวน 56 ฉบับ รวมเป็น จำนวน 452 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.92 เป็นฉบับสมบูรณ์ 444 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.23 ของแบบสอบที่สมบูรณ์ รวมใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 2 เดือน ดังรายละเอียดตารางที่ 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่ง ที่ได้รับคืน และแบบสอบถามที่สมบูรณ์
จำแนกตามกลุ่มประชากร

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ส่ง	ได้รับคืน		แบบสอบถามที่สมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	260	235	90.38	230	97.87
บรรณารักษ์	260	217	83.46	214	98.62
รวม	520	452	86.92	444	98.23

2.3.3 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บรวบรวมได้ ดังรายละเอียดตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพทาง
ครอบครัว และวุฒิทางการศึกษา

สถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้บริหาร		บรรณารักษ์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	172	74.8	30	14.0	202	45.5
หญิง	58	25.2	184	86.0	242	54.5
รวม	230	100	214	100	444	100
อายุ						
21-30 ปี	7	3.0	66	30.8	73	16.4
31-40 ปี	82	35.7	111	51.9	193	43.5
41-50 ปี	87	37.8	30	14.0	117	26.4
51 ปีขึ้นไป	54	23.5	7	3.3	61	13.7
รวม	230	100	214	100	444	100

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้บริหาร		บรรณารักษ์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพทางครอบครัว						
โสด	20	8.7	75	35.0	95	21.4
สมรส	199	86.5	129	60.3	328	73.9
หม้าย	11	4.8	10	4.7	21	4.7
รวม	230	100	214	100	444	100
วุฒิทางการศึกษา						
มัธยมศึกษาปีที่ 6	-	-	2	0.9	2	0.5
อนุปริญญา	3	1.3	22	10.3	25	5.6
ปริญญาตรี	172	74.8	184	86.0	356	80.2
ปริญญาโท	55	23.9	6	2.8	61	100
รวม	230	100	214	100	444	100

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของบรรณารักษ์ จำแนกตามวุฒิทางด้านบรรณารักษ์

วุฒิทางด้านบรรณารักษ์	จำนวน	ร้อยละ
มีวุฒิทางด้านบรรณารักษ์	145	67.8
ได้รับวุฒิบัตรจากสมาคมห้องสมุดฯ	20	9.3
ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษ์	49	22.9
รวม	214	100

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Sciences)

2.4.1 ทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการปฏิบัติงานแต่ละด้านของบรรณารักษ์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากค่าเฉลี่ย ดังนี้ คือ

4.50 ขึ้นไป	หมายถึง	บรรณารักษ์มีคุณลักษณะในด้านนั้นเพียงพอและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก
3.50-4.49	หมายถึง	บรรณารักษ์มีคุณลักษณะในด้านนั้นเพียงพอและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน
2.50-3.49	หมายถึง	บรรณารักษ์มีคุณลักษณะในด้านนั้นอยู่ในระดับที่อาจจะยังไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน
1.50-2.49	หมายถึง	บรรณารักษ์มีคุณลักษณะในด้านนั้นอยู่ในระดับที่ยังไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน
1.00-1.49	หมายถึง	บรรณารักษ์มีคุณลักษณะในด้านนั้นอยู่ในระดับที่ยังไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน ต้องได้รับการพัฒนาโดยเร่งด่วน

2.4.2 ทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ที่มีต่อสภาพการปฏิบัติงานแต่ละด้านของตนเอง โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากค่าเฉลี่ยเช่นเดียวกับในข้อ 2.4.1

2.4.3 ทำการวิเคราะห์สรุปข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของบรรณารักษ์ โดยการหาค่าร้อยละ

2.4.4 ทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและการวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพ ระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์ ผู้เชี่ยวชาญกับผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญกับบรรณารักษ์ และผู้เชี่ยวชาญกับผู้บริหาร และบรรณารักษ์ โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่ม แล้วทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้สถิติทดสอบ t ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. การกำหนดความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ทำการวิเคราะห์ ดังนี้ คือ

3.1 ทำการจัดอันดับค่าเฉลี่ยคุณลักษณะของบรรณารักษ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และบรรณารักษ์ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย

3.2 วิเคราะห์ผลต่างของอันดับคุณลักษณะของบรรณารักษ์ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร กับบรรณารักษ์ โดยพิจารณาเป็นรายข้อ หากในรายข้อใดมีผลต่างของอันดับมากที่สุด แสดงว่ามีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของบรรณารักษ์ในรายข้อนั้นเป็นอันดับแรก หากในรายข้อใดมีผลต่างของอันดับน้อยที่สุดแสดงว่า มีอันดับความต้องการพัฒนาคุณลักษณะในรายข้อนั้นเป็นอันดับสุดท้าย และหากในรายข้อใดมีผลต่างเท่ากับ 0 นั้นแสดงว่า คุณลักษณะของบรรณารักษ์ในรายข้อนั้นไม่จำเป็นต้องพัฒนาอีก เนื่องจากกลุ่มผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความคิดเห็นตรงกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน คือร้อยละ (percent) โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ประคอง กรรณสูต, 2538 โดยใช้สูตร

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum fx$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ประคอง กรรณสูต, 2538 โดย

ใช้สูตร

$$\text{สูตร} \quad \text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum fx^2$ แทน ผลรวมคะแนนแต่ละตัวด้วยกำลังสอง
 $(\sum fx)^2$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4. การทดสอบความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตระหว่างข้อมูลสองกลุ่ม โดยใช้สูตร t-test (ประกอบ การทฤษฎี, 2538)

$$\text{สูตร} \quad t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}} ; df = N_1 + N_2 - 2$$

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวแปร 2 กลุ่ม
$X_1 X_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ 2
$S_1 S_2$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
$N_1 N_2$	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
df	แทน	ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย